

מסמך הכנה לדיון בהצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016
הקבוע ליום 8.11.2016

חלק ג' – הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד (סעיפים 101 עד 130)

כללי

דיני חדלות פירעון של יחידים מוסדרים כיום בפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תש"ס-1980. פקודה זו נחקקה לפני שמונים שנה, בשנת 1936, ותוקנה תיקונים נקודתיים (ובשנת 1980 יצא לה "נוסח חדש"), אך לא עברו עד עתה רפורמה מקיפה שתאפשר התאמתם לגישות המודרניות המקובלות בתחום זה (לשם השוואה, הדין האנגלי שעליו התבססה הפקודה עבר רפורמה מקיפה בשנת 1986).

מאז שנחקקה הפקודה חלה התפתחות בתפיסה של דיני חדלות הפירעון מתפיסה השמה דגש בעיקר על **השאת ערך החוב שייפרע לנושים**, לתפיסה המעמידה כתכלית מרכזית של דיני חדלות הפירעון את **שיקומו של החייב**. הצבת ערך השיקום כערך מרכזי נובעת משינוי תפיסתי מהנחה שאי תשלום חוב הוא פגם מוסרי בהתנהלות החייב, להבנה כי בשוק בו האשראי הצרכני ניתן בהיקפים גדולים, אי תשלום חוב הוא סיכון טבעי, "תאונה כלכלית", שאינה בהכרח תולדה של התנהגות פגומה.

בהתאם לכך החידושים המרכזיים המוצעים בחלק זה נועדו להקל על שיקומו של החייב היחיד (לרבות הפסקת השימוש במונח השלילי "פושט רגל"), להפוך חלק מההליך למינהלי, וכן להבנות את הליך חדלות הפירעון כך שבתום תקופה של מספר שנים שבהם החייב יפרע את חובותיו לנושיו יוכל לקבל "הפטר" ולפתוח דף חדש. לצד זאת, מוצע להעניק טיפול נפרד ושונה לחייבים שהגיעו לחדלות פירעון בשל התנהלות פסולה, או לחייבים המנסים לנצל לרעה את ההליכים.

הדין הקיים וקשייו

על פי הדין הקיים, ניתן לפתוח בהליכי פשיטת רגל של יחידים **בבית המשפט המחוזי** לבקשת חייב או נושה. בית המשפט נותן צו כינוס שבמסגרתו עוברים נכסי החייב לשליטתו של הכונס הרשמי ומוקפאים ההליכים נגד החייב, וזאת עד לבירור השאלה אם החייב פושט רגל, או עד שהוא מגיע להסדר עם נושיו. בשלב זה מגבש הכונס הרשמי חוות דעת לבית המשפט בעניין מצבו הכלכלי של החייב, לרבות הנסיבות שהובילו למצבו הכלכלי ויכולתו לפרוע את חובותיו, ובית המשפט שוקל אם להכריז עליו פושט רגל. משמעות ההכרזה כי הנכסים מוקנים לנאמן וניתנים לחלוקה בין נושיו. מרגע ההכרזה על החייב כפושט רגל הוא רשאי לבקש הפטר מחובותיו, אך זהו אינו שלב הכרחי או מובנה בהליך. בדברי ההסבר להצעת החוק נטען כי הדין הקיים יוצר סרבול מיותר וחוסר וודאות, המונע מחייבים רבים לפנות להליכי פשיטת רגל גם כשהם כבר מצויים בחדלות פירעון או מתקרבים למצב של חדלות פירעון. בכלל זה: ניהול ההליכים בבית המשפט המחוזי מייקר את ההליכים ומעכב אותם נוכח העומס בערכאה זו. העיכוב גורר פגיעה בחייבים (שחובם צובר ריבית), בנושים (שהעיכוב גורע מיכולתם לפרוע את חובם) ובמשק (שכן החייב לא יכול לתרום לפעילות הכלכלית בתקופה זו). כמו כן, אי הכללת הפטר כחלק מובנה בתהליך וחוסר הוודאות לגבי הקריטריונים לקבלתו מפחיתים מתמריציו של החייב חדל הפירעון לשתף פעולה עם ההליך.

עיקרי ההסדר המוצע לגבי יחידים

א. הפיכת חלק מהליך פשיטת הרגל להליך מינהלי:

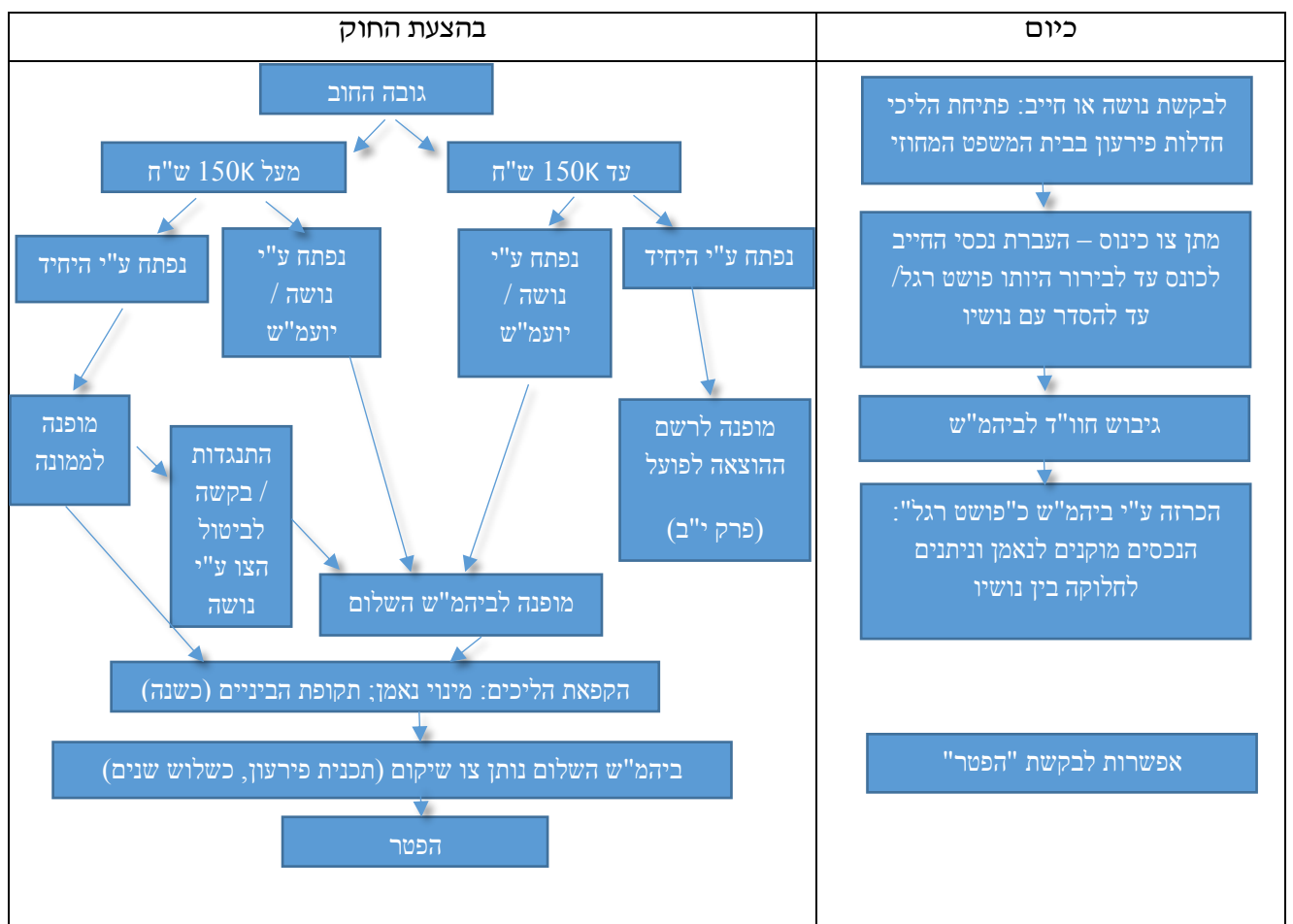
- מוצע להעביר את עיקר האחריות לניהול הליכי חדלות הפירעון של יחידים לממונה (הכנ"ר), למעט כאשר ההליך נושא אופי של סכסוך ובמצב זה ההכרעה מסורה לבית משפט השלום. למרות האמור,

מוצע כי הצו לשיקום כלכלי – התכנית לפירעון חובותיו של היחיד שביומה יופטר מחובותיו **ינתן בידי בית המשפט**. זאת בשל חשיבותו של הצו והעובדה שהוא משנה את מערך הזכויות של החייב ונושיו.

- מוצע שהליך חדלות פירעון שנפתח ביוזמת החייב, שחובו אינו עולה על 150,000 ₪, יערך בפני **רשם ההוצאה לפועל** ולא על-ידי בית המשפט.

ב. **הבניית ההליך ותחמתו בזמן – בשלב הראשון – צו פתיחת הליכים ותקופת בדיקה, שבה יגובש צו השיקום הכלכלי, בשלב השני – תקופת תכנית השיקום שבסיומו ינתן הפטר:**

- מוצע כי ההליך יפתח במתן **צו לפתיחת הליכים** – בעקבות הצו, מתחילה תקופת בדיקה שמטרתה יצירת בסיס עובדתי ביחס למצבו הכלכלי של החייב וההתנהלות שהובילה לחדלות פירעונו. במהלך תקופה זו ממונה נאמן לנכסי החייב ונאסר עליו לפרוע את חובותיו, אלא בהתאם להוראות החוק, וכן חלות עליו הגבלות שונות שמטרתן מניעת הגדלת החוב. על-פי המוצע, בסיום התקופה הממונה ימליץ על תכנית לפירעון החובות, וביהמ"ש יקיים דיון בהצעתו שבסיומו יתן **צו לשיקום כלכלי**.
- **צו השיקום הכלכלי** – פותח את השלב השני שבו, בהתאם להוראות צו השיקום הכלכלי, ממומשים נכסים היחיד או מנוהלים לשם פירעון חובותיו לנושיו, ובמקביל הוא נדרש לתשלומים עתיים מהכנסתו השוטפת לשם השבת חובות. כאשר אין לחייב נכסים והכנסתו מספיקה רק לצרכיו החיוניים – יכול שיינתן צו הפטר מייד.
- **הפטר** – לאחר תום תקופת תכנית השיקום – מוצע כי ברירת המחדל תהיה שלוש שנים, יקבל החייב הפטר ו"יפתח דף חדש".

חלק ג': הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד

פרק א': תחולה והוראות כלליות

תחולה 101. (א) הוראות חלק זה יחולו על הליכי חדלות פירעון לגבי חייב שהוא יחיד (בחלק זה – היחיד).

(ב) לא ייפתחו הליכי חדלות פירעון לפי חלק זה לגבי יחיד, אלא אם כן מתקיים לגביו אחד מאלה:

(1) מרכז חייו במועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים או במועד מוקדם יותר החל בששת החודשים שקדמו למועד האמור, הוא בישראל;

(2) במועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים יש לו נכסים בישראל או שהוא מנהל עסקים בישראל.

הערות:

- הסעיף עוסק בתחולת חלק ג' על יחידים.
- סעיף-קטן (ב) קובע את הזיקות הנדרשות לפתיחת הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד בישראל. הזיקות המוצעות דומות לאלה המוצעות לגבי תאגיד בסעיף 5 להצעת החוק – מרכז חייו בישראל, יש לו נכסים בישראל או מנהל עסקים בישראל. השוני היחיד ביחס להסדר החל על תאגידים – מוצע שההסדר יחול גם על חייב שמרכז חייו היה בישראל **עד שישה חודשים** לפני מועד הגשת הבקשה. זאת כדי שלא לאפשר לחייב לחמוק מהליכי חדלות פירעון בישראל על ידי שינוי מקום מגוריו. יצוין כי על-פי הדין קיים (פק' פשיטת הרגל) די בכך שיהיה גר כרגיל בישראל או היה לו בה מקום מגורים " ואין דרישה ש"מרכז חייו יהיה בישראל" – השינוי מצמצם את תחולת ההסדר, אך נראה מוצדק בעידן הנוכחי.
- הסעיף אינו מגדיר מהו הגיל המינימאלי של החייב לצורך הגשת בקשה (בניגוד לסעיף 2 לפקודת פשיטת הרגל), שכן בינתיים נחקק חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות הקובע **הוראות כלליות** בדבר תחולת הדין על קטינים (למשל, פעולה של קטין היא אכיפה אם הוריו או האפוטרופוס שלו הסכים לכך (סעיף 4), מגבלות על ביטול פעולות שנעשו שלא בהסכמת הורי הקטין או האפוטרופוס שלו (סעיף 5) וכיו"ב).

סעיף 102 המוצע: הרשאים להגיש בקשה

הרשאים להגיש בקשה 102. אלה רשאים להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי יחיד:

(1) היחיד;

(2) נושה;

(3) היועץ המשפטי לממשלה.

הערה:

מוצע לקבוע שהגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי יחיד תוכל להיות מוגשת על-ידי היחיד, נושה או היועמ"ש. הוראה זוהי מוצע לקבוע לגבי תאגידיים (סעיף 6 להצעה).

סעיף 103 המוצע: הגורם המוסמך לדון בבקשה; הגדרת "בית משפט"

הגורם המוסמך לדון בבקשה | 103. (א) בקשת היחיד לצו לפתיחת הליכים תוגש לממונה, בהתאם להוראות פרק ב'.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), בקשה לצו לפתיחת הליכים של יחיד שסך חובותיו **אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים** תוגש לרשם ההוצאה לפועל בהתאם להוראות פרק י"ב.

(ג) בקשת הנושה ובקשת היועץ המשפטי לממשלה, לצו לפתיחת הליכים, יוגשו לבית המשפט, בהתאם להוראות פרק ג'.

"בית משפט" –

(1) לעניין הליכים לפי חוק זה לגבי חייב שהוא תאגיד – בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו רשום התאגיד או שבו מצויים מקום עסקו העיקרי או נכסיו;

(2) לעניין הליכים לפי חוק זה לגבי חייב שהוא יחיד – בית משפט השלום כאמור בסעיף 353 במחוז שבאזור שיפוטו מתגורר היחיד או שבו מצויים מקום עסקו העיקרי או נכסיו, ובהעדר מחוז כאמור – בית משפט השלום בירושלים;

הערות:

- סעיף זה עוסק בגורם המוסמך לדון בבקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון, אשר כל אחד מהם נדון בפרק אחר בחלק ג':
- בקשת החייב ביחס לחובות **עד** 150,000 ₪ - תוגש לרשם ההוצאה לפועל (פרק י"ב)
- בקשת החייב ביחס לחובות **מעל** 150,000 ₪ - תוגש לממונה (פרק ב')
- בקשת נושה (ביחס לכל סוג של חובות) או של היועץ המשפטי לממשלה – תוגש לבית משפט השלום (פרק ג').
- על פי דברי ההסבר, ההבדל המרכזי בין הליכים ביוזמת החייב ובין הליכים ביוזמת הנושים (או היועמ"ש) נובעת מכך שבקשה של החייב אינה בהכרח מבקשת לפגוע בנושיו. מתן הצו אמנם מעביר את גביית החובות למשטר קולקטיבי אך במקרים רבים יש בכך כדי להגדיל את שיעור הגבייה שלהם, ובפרקטיקה לא מוגשות בקשות רבות לביטול צווי כינוס המוגשים על-ידי חייבים יחידים ומדובר לרוב בהליך טכני. לעומת זאת, בקשה המוגשת על ידי נושה היא בקשה שבמהותה מבקשת לפגוע באוטונומיה הכלכלית של היחיד ובהיבטים מסוימים אף בחירותו, לכן מוצדק להכריע בה בבית המשפט.

נקודות לדיון:

- **כעניין אמפירי – מהי החלוקה כיום בין בקשות המוגשות על-ידי החייב ובין בקשות המוגשות על-ידי הנושה? ובין בקשות עד 150,000 ₪ ובקשות מעל ל-150,000 ₪?**
- **האם אין חשש שהעברת הטיפול בבקשות מתחת ל-150 אלף ₪ תוביל לפגיעה בזכויות חייבים? כידוע, מערכת ההוצאה לפועל היא מערכת מוטת גבייה, האם אין בעייתיות בהפקדת הליך כה רגיש שיש בו פוטנציאל של פגיעה בזכויות החייב ובכבודו בידי מערכת זו, בלי פיקוח שיפוטי ובלי הפרדה בין גורם ממליץ – נאמן/ממונה ובין ערכאה שיפוטית מפקחת? האם אין מקום לערב את ביהמ"ש לפחות בשלב קביעת צו השיקום הכלכלי וההפטר כפי שנעשה בהליכים המתנהלים אצל הממונה?**
- **מעבר לכך, יש להניח כי במקרים רבים דווקא הליכי חדלות פירעון של חייבים בעלי חוב קטן יחסית יערבו זכויות יסוד דוגמת הזכות לדיון או זכות למינימום קיום אנושי בכבוד, שדווקא בהם יש חשיבות בפיקוח שיפוטי.**
- **גם אם יש הצדקה להעביר הליכים מסוימים לרשם ההוצאה לפועל כעניין של יעילות, האם ההבחנה צריכה להיות על בסיס סכום? האם אין מקום להבחנה על בסיס מספר הנושים או על בסיס סוג הנושים?**

- **הגדרת המונח "בית משפט" – כיום, הליכי חדלות פירעון הן של תאגידיים והן של יחידים מתנהלים בבית המשפט המחוזי. בדברי ההסבר, נטען כי מצב זה יוצר עומס כבד בביהמ"ש המחוזי, אשר נדרשים לעסוק באלפי תיקי פש"ר של יחידים בכל שנה, למרות שרבים מן התיקים אינם מחייבים דיון בערכאה גבוהה.**
בהתאם לכך, במסגרת ההצעה מוצע לקבוע כי תהיה הבחנה בין תאגידיים ובין יחידים – חדלות פירעון של תאגידיים תידון בביהמ"ש המחוזי וחדלות פירעון של יחידים בבימ"ש השלום. חלוקה זו מבוססת על ההנחה שבמרבית המקרים חדלות פירעון של תאגידיים תהיה בהיקף כספי גדול יותר מחדלות פירעון של יחידים.
מבחינת הסמכות המקומית – מוצע לקבוע כחלופות שההליכים ידונו במחוז השיפוט שבו רשום התאגיד/מתגורר היחיד או שבו מצויים מקום עיסוקו העיקרי של החייב או נכסיו.
בסעיף 353 להצעת החוק שידון בהמשך – מוצע לקבוע כי רק בתימ"ש שלום מסוימים בכל מחוז שיתמחו בתחום יהיו מוסמכים לדון בהליכים אלה.

לדיון:

1. **האם נכון להעביר תיקים אלה לבימ"ש השלום, והאם הם ערוכים להתמודד עם תיקים אלה?**
 2. **האם לא עדיף לקבוע רף מסוים (כיום – תביעות מעל 2.5 מיליון ₪ מתנהלות במחוזי) של חדלות פירעון יחידים שמעבר אליו העניין יועבר לביהמ"ש המחוזי? לפי הצעה זו: כאשר מדובר בהליך ביוזמת החייב הוא יפנה לביהמ"ש המחוזי כאשר החובות הם מעל לסכום מסוים, וכאשר מדובר בהליך ביוזמת הנושה, הוא יפנה את העניין לביהמ"ש המחוזי בשלב מתן הצו לפתיחת הליכים.**
- בהקשר זה יש לשים לב שבסעיף 280 להצעת החוק מוצע להסמך בימ"ש הדן בהליכי חדלות פירעון של תאגיד לצרף להליכים אלה הליכי חדלות פירעון של בעל מניות בתאגיד או נושא משרה בתאגיד, אם מצא כי הדבר יביא לייעול ההליכים.**

פרק ב': צו לפתיחת הליכים לבקשת יחיד לחובות העולים על 150,000 ₪

104. (א) היחיד רשאי להגיש לממונה בקשה לצו לפתיחת הליכים (בחלק זה – בקשת לממונה) (א), בהתקיים שניים אלה:

(1) הוא נמצא בחדלות פירעון או שהצו נדרש-יסייע כדי למנוע את חדלות פירעונו;

(2) סך חובותיו עולה על **150,000 שקלים חדשים**.

(ב) לבקשה יצרף היחיד את אלה:

(1) תצהיר, בטופס שקבע השר, כי מתקיימים בו התנאים להגשת הבקשה;

(2) דוח המתייחס למועד הגשת הבקשה ולשנתיים שקדמו לו, הכולל את הפרטים כמפורט להלן, כשהוא ערוך לפי טופס שקבע השר, באישור ועדת החוקה, ומאומת בתצהיר הנתמך במסמכים:

(א) פרטים לעניין נכסיו, הכנסותיו, הוצאותיו, חובותיו והתחייבויותיו, לרבות פרטי חשבונות הבנק שלו, ערובות שנתן, פרטי זהותם של נושיו ושל מי שהוא נושה שלו;

(ב) הליכים לפי חוק ההוצאה לפועל ותביעות שהוא מנהל או המתנהלים נגדו והליכי גבייה שהוא מנהל או המתנהלים נגדו;

(ג) מקצועו והשכלתו;

(ד) פרטים הידועים לו לעניין נכסיהם, הכנסותיהם, הוצאותיהם, חובותיהם והתחייבויותיהם של בן-זוגו, של ילדיו הקטינים וכן של ילדיו הבגירים **הגרים עמו**, הסמוכים על שולחנו, לרבות פרטי חשבונות הבנק של בן זוגו הגר עמו;

(3) כתב ויתור על סודיות והסכמה למסירת מידע בעניינים כמפורט בפסקאות שלהלן ומהגורמים כמפורט בהן:

(א) מידע לעניין כתובתו, נכסיו, חובותיו, גובה הכנסתו ומקורות הכנסתו – מכל גורם לרבות גוף ציבורי כמשמעותו כהגדרתו בסעיף 23 בחוק-לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, אך למעט רשות המסים וגוף המנוי בטור א' בחלק א' לתוספת הראשונה;

(ב) מידע לעניין מצבו הכלכלי וכך ~~מידע~~ לעניין יציאותיו מישראל וכניסותיו לישראל – מכל גורם המנוי בטור א' בחלק א' לתוספת הראשונה בעניינים כמפורט בטור ב' שלצדו.

(ג) בקשת היחיד תוגש לממונה במחוז שבו מתגורר היחיד או שבו מצויים מקום עסקו העיקרי או נכסיו, ובהעדר מחוז כאמור – בירושלים; לעניין זה, "מחוז" – בהתאם לאזורי השיפוט של בתי המשפט המחוזיים שקבע שר המשפטים לפי סעיף 33 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984.

הערות:

- על-פי המוצע, יחיד יוכל להגיש בקשה לפתיחת הליכים לממונה באותן נסיבות בהן יכול תאגיד לבקש פתיחת הליך כאמור, ובתוספת התנאי שהיקף חובותיו עולה על 150,000 ₪ (שכן מתחת לסכום זה עליו להגיש את הבקשה לרשם ההוצאה לפועל. על מנת להתאים את הנוסח לזה שהוסכם לגבי פתיחה בהליך בידי תאגיד, מוצע להחליף את המילה "נדרש" למילה "יסייע".
 - **לדין:** כאמור לעיל, אנו סבורים שיש לדון באופן עקרוני בהעברת הליכים לרשם ההוצאה לפועל בכלל, ובקביעת הרף של 150,000 ₪ בפרט.
 - על היחיד לצרף לבקשתו תצהיר, דוח מפורט בדבר מצבו הכלכלי וויתור על סודיות בעניינים מסוימים. אלו נועדו להבטיח כי לממונה יהיה מלוא המידע הנדרש לקבלת החלטה ולניהול ההליכים – הן לגבי מצבו הכלכלי והן לגבי פוטנציאל ההשתכרות שלו. הדוח מתייחס למועד הגשת הבקשה **ולשנתיים שקדמו לו**.
 - כיום קובעת פקודת פשיטת הרגל (סעיף 17(א)(2)) שהחייב צריך להגיש דוח המתייחס לתקופה הכוללת את **שנת המס בה מוגש הדוח והשנה שקדמה לה**. על-פי דברי ההסבר, קביעת תקופה של שנתיים נועדה למנוע תמריץ להגשת הדוח במועד מסוים.
 - על-פי הנוסח המוצע, הפרטים הנדרשים ממגיש הבקשה הם כדלקמן:
 - (א) פרטים לעניין נכסיו, הכנסותיו, הוצאותיו, חובותיו והתחייבויותיו, לרבות פרטי חשבונות הבנק שלו.
 - (ב) הליכים בהוצאה לפועל וכן תביעות נגד החייב. **לדין:** מדוע מצוין הליך הוצאה לפועל באופן ספציפי? מדוע לא "קיומם של הליכי גביה" שיכולים לכלול, למשל, גם הליכים לפי פקודת המסים (גביה)?
 - (ג) מקצועו והשכלתו.
 - (ד) פרטים הידועים לו בקשר למצבם הכלכלי של בני משפחתו – בן זוגו, ילדיו הקטינים וילדיו הבגירים "הגרים עמו. **לדין:** האם הביטוי הרלוונטי הוא "הגרים עמו"? נוכח הגיונו של הסעיף – האם לא עדיף להשתמש בביטוי הנוגע לזיקה כלכלית – "הסמוכים על שולחנו" או "התלויים בו"?
- על-פי הנוסח המוצע, החייב יידרש לחתום על כתב ויתור על סודיות המתייחס למידע ספציפי – מידע לעניין כתובתו, נכסיו, חובותיו, גובה הכנסתו ומקורות הכנסתו, זאת ביחס לגוף ציבורי כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות¹; מידע מן הגופים המפורטים בטור הראשון לתוספת הראשונה, בהתאם למפורט בטור השני לתוספת. כתב הסודיות מחריג מידע המצוי בידי רשות המסים.

¹ הגדרת גוף ציבורי בסעיף 23 לחוק הגנת הפרטיות (1) משרדי הממשלה ומוסדות מדינה אחרים, רשות מקומית וגוף אחר הממלא תפקידים ציבוריים על פי דין; (2) גוף ששר המשפטים קבע בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, ובלבד שבצו ייקבעו סוגי המידע והידועות שהגוף יהיה רשאי למסור ולקבל.

- בדברי ההסבר מובהר כי ניתן לאסוף את המידע גם בלא כתב ויתור על סודיות, שהרי במצב שבו הבקשה מוגשת על ידי הנושה, החייב **אינו** חותם על כתב ויתור על סודיות כאמור. בהתאם לכך, תכלית כתב הוויתור היא רק **להבהיר** לחייב מה יהיה היקף המידע שיימסר לגביו.
- על-פי הנוסח המוצע, ההגשה נעשית לממונה לפי מחוזות - קיימים שישה מחוזות, אבל יש ארבעה ממונים בלבד. **לדין: האם לא ניתן לאפשר הגשה בפריסה רחבה יותר? האם ניתן יהיה להגיש באופן מקוון?**

תוספת ראשונה

חלק א'

(סעיף 104(ב)(3)(ב))

טור א' הגורם	טור ב' סוג המידע
1. המוסד לביטוח לאומי	מידע על מקורות ההכנסה וגובהה, המעסיק, מספר חשבון בנק ומצב תעסוקתי.
2. הממונה	מידע על הליכי חדלות פירעון קודמים לגבי היחיד.
3. רשות האוכלוסין וההגירה	מידע על יציאות מישראל ועל כניסות לישראל.
4. רשם החברות	מידע על מניות בבעלות היחיד ועל היות היחיד נושא משרה בחברה.
5. רשם השותפויות	מידע על זכויות היחיד בשותפות.
6. הרשם כהגדרתו בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך-1960	מידע על זכויות לגבי כלי שיט הרשומות על שם היחיד.
7. מנהל רשות שדות התעופה או עובד הרשות שהמנהל הסמיכו לעניין ניהול פנקס הרישום כהגדרתו בחוק הטיס, התשע"א-2011, בהתאם להוראות סעיף 169(א) לאותו חוק	מידע על זכויות היחיד לגבי כלי טיס הרשומות על שם היחיד.
8. רשות הרישוי	מידע על כלי רכב הרשומים על שם היחיד.
9. הרשם כמשמעותו בחוק רישום ציוד הנדסי, התשי"ז-1957	מידע על ציוד כמשמעותו בחוק האמור הרשום על שם היחיד.

10. רשות מקרקעי ישראל
מידע על זכויות היחיד לגבי מקרקעין שבניהול רשות מקרקעי ישראל.
11. רשם המקרקעין
מידע על זכויות היחיד הרשומות בפנקסי המקרקעין.
12. תאגיד המנהל אצלו, לרבות באמצעות נציגו או בא כוחו, רישום של זכויות המיועדות להירשם בפנקסי המקרקעין על פי הסכם למכירת דירה, או תאגיד שהתחייב בחוזה עם משרד הבינוי והשיכון או עם רשות מקרקעי ישראל שעניינו מכירתם, השכרתם או ניהולם של מקרקעין, לטפל ברישום הזכויות כאמור בפנקסי המקרקעין
13. רשם המשכונות
מידע על משכונות הרשומים על נכסי היחיד או ממושכנים לטובתו.
14. בעל רישיון כללי למתן שירותי בזק פנים-ארציים נייחים או למתן שירותי רדיו טלפון נייד לפי חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982
15. בעל רישיון חלוקה ובעל רישיון הספקה כהגדרתם בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996
16. חברת כרטיסי אשראי
מידע על סך הוצאות היחיד במהלך השנה שקדמה למועד מתן ועל הלוואות שהיחיד קיבל מהחברה שטרם נפרעו.
17. תאגיד בנקאי
זכויות היחיד אצל התאגיד הבנקאי [האם כולל גם "נהנה בתשבור"?!], ערביות בנקאיות תקפות שניתנו לבקשת היחיד, והלוואות שהיחיד קיבל מהתאגיד הבנקאי וטרם נפרעו.
18. מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981
זכויות היחיד כלפי המבטח, ערביות תקפות שניתנו לבקשת היחיד והלוואות שהיחיד קיבל מהמבטח וטרם נפרעו.

19. חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005
זכויות היחיד בקופת גמל המנוהלת בידי החברה המנהלת והלוואות שהחייב קיבל מהחברה המנהלת או מכספי קופת הגמל שבניהולה ושטרם נפרעו.

[כולל גם ק. השתלמות?]

20. הנהלת בתי המשפט
פסקי דין בתובענות לסעד כספי או לסעד בעל שווי כספי שהיחיד צד להן וערבויות, ערבויות או פקדונות שניתנו בהן.

[מה לגבי הליכים תלויים ועומדים?]

21. המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות
מידע על חובות היחיד שנגבים באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ועל כספים המגיעים ליחיד מהמרכז.

סעיף 105 המוצע: החלטת הממונה בבקשת היחיד

105. (א) מצא הממונה לאחר עיון בבקשה, **במסמכים שצורפו לה, ובמידת הצורך גם על בסיס מידע שקיבל מגורם אחר, כמפורט בסעיף 104(ב)(3), כי מתקיימים התנאים להגשת הבקשה, היחיד נמצא בחדלות פירעון או שהצו יסייע במניעת חדלות פירעונו, ייתן, בתוך 30 ימים ממועד הגשתה, צו לפתיחת הליכים.**

(ב) סבר הממונה כי אין די בבקשה, **במסמכים שצורפו לה ובמידע שקיבל מכל גורם אחר, כדי לקבל החלטה בבקשה, רשאי הוא לדרוש מהיחיד מידע נוסף הדרוש לו לשם כך או לזמנו לדיון לפניו; דרש הממונה כאמור, ייתן את החלטתו בתוך 30 ימים ממועד קבלת המידע או תום הדיון.**

הערות:

- על-פי המוצע, הכרעת הממונה ניתנת על סמך הבקשה והמסמכים שצורפו לה, **ובלי לקבל את עמדת הנושים**. גישה זו תואמת את הדין הקיים שבו צו כינוס ניתן בלא קבלת עמדת הנושים (סעיפים 17 ו-18 לפקי פשיטת הרגל). בדברי ההסבר צוין כי גישה זו נובעת מן ההנחה שהליך חדלות פירעון הוא הליך קשה מבחינת החייב ולכן אין לו תמריץ של ממש לנקוט בהליך מסוג זה כדי להונות את נושיו. בנוסף, התנאים למתן צו לפתיחת ההליך הם טכניים יחסית וניתנים לבירור בקלות, ואין טעם להאריך ולסרב את ההליך. בכל מקרה, כמפורט בהמשך, לנושים יש סמכות לבקש את ביטולו של צו פתיחת ההליכים. **יצוין כי נוסח הסעיף שונה כדי להתאימו לשינויים שנערכו בסעיף המקביל בחלק שעסק בתאגידים.**

לדיון:

1. האם אין מקום לציין כי ההחלטה לתת צו חדלות פירעון אינה מבוססת רק על בקשת החייב, אלא גם עשויה להיעשות על בסיס בירור שיערוך הממונה עם גורמים נוספים?
2. האם אין מקום לקבוע הסמכה מפורשת לאיסוף מידע מהגורמים המנויים בסעיף 104(ב)(3) להצעה **כבר בשלב זה, ולא להמתין למינוי הנאמן (שסמכותו לאיסוף מידע מוגדרת בסעיף 146 להצעת החוק)?**

- כדי לייעל ולקצר את ההליך מוצע לקבוע כי הממונה יתן החלטתו בתוך 30 ימים ממועד הגשת הבקשה, או אם דרש מידע נוסף או זימן את החייב לדיון בפניו, בתוך 30 ימים ממועד הדיון או קבלת המידע. **לדיון**: למרות הרצון המוצדק לייעל את ההליך, האם אין חשש שקציבה של 30 ימים, בלי אפשרות להארכה, עלולה להכניס את הממונה לסד שיפגע באיכות ההחלטה או בהיקף המידע המצוי בידו?

סעיף 106 המוצע: פרסום הודעה על מתן הצו ומשלוח העתק

- פרסום הודעה על מתן הצו ומשלוח העתק
106. (א) הודעה על מתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד תפורסם לציבור בדרך ובמועד שיקבע השר, באישור ועדת החוקה.
- (ב) הממונה ישלח העתק מהצו ליחיד ולנושים שפרטי זהותם ידועים לו.

הערות:

- מתן צו לפתיחת הליכים מעביר את היחיד למשטר פירעון חובות קולקטיבי, וכן מוביל – בסופו של דבר – להפטר מחובותיו של היחיד. מובן כי יש לכך השלכה על זכויותיהם של הנושים, ועל כן יש ליידם ולאפשר להם לבקש את ביטולו. לכן מוצע לדרוש מן הממונה לפרסם לציבור על מתן הצו וכן לשלוח הודעה עליו לנושים "שפרטי זהותם ידועים לו".
- מוצע כי חובת ההודעה תוטל על הממונה ולא על היחיד עצמו כדי לא להטיל על החייב נטל כבד מדי.

סעיף 107 המוצע: עיון בצו ובבקשת היחיד

- עיון בצו ובבקשת היחיד
107. (א) פורסמה הודעה על מתן צו לפתיחת הליכים לפי סעיף 106, רשאי נושה לעיין בצו וכן בבקשת היחיד ובחלק הדוח והמסמכים הנוגעים לעניינו של היחיד שצורפו לבקשה, ולהעתיקם.
- (ב) הממונה רשאי להתיר לנושה לעיין בחלקים נוספים מהדוח ומהמסמכים שצורפו לבקשה הנוגעים לענינם של בן-זוגו של היחיד או של ילדיו, ולהעתיקם, אם שוכנע כי העיון בהם דרוש לנושה לצורך הגשת בקשה לביטול הצו לפתיחת הליכים ולאחר שהביא בחשבון את הפגיעה בפרטיות הכרוכה בכך.
- (ג) השר רשאי לקבוע יקבע, באישור ועדת החוקה, הוראות לעניין זכות העיון לפי סעיף זה.

הערות:

- מוצע לקבוע כי לנושים של היחיד זכות לעיין בצו, בבקשת היחיד ובדוח המסמכים הנוגעים לעניינו של החייב עצמו. בנוסף, מוצע לקבוע כי הממונה יהיה רשאי לאפשר לנושים לעיין בחלקים מהדוח ובמסמכים הנוגעים לבן הזוג או לילדיו של החייב, רק אם "שוכנע" כי העיון דרוש לצורך הגשת בקשה לביטול הצו, ולאחר שהביא בחשבון את הפגיעה בפרטיות הכרוכה בכך.
- כמו כן, מוצע לאפשר לשר לקבוע בתקנות הוראות לעניין זכות העיון לפי סעיף זה.

לדין:

1. האם אין מקום לקשור את זכות העיון למתן הצו לפתיחה בהליכים ולא למתן הודעה על הצו?
2. האם לאור רגישות שיקולי הפרטיות אין מקום לחייב את השר לקבוע הוראות ולא להותיר זאת כסמכות רשות בלבד?

סעיף 108 המוצע: בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים

108. (א) הרואה את עצמו נפגע ממתן צו לפתיחת הליכים רשאי להגיש לבית המשפט, לפתיחת הליכים בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים בתוך 45 ימים ממועד פרסום ההודעה על מתן הצו לפי סעיף 106, בקשה לביטול; המבקש ישלח העתק מהבקשה לממונה.

(ב) הוגשה בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים, לפי הוראות סעיף קטן (א), יחליט בית המשפט אם להתלות את תוקפו של הצו או תוצאותיו, כולן או חלקן, עד להחלטה בבקשה; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו או תוצאותיו במעמד צד אחד, יקיים דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-14 ימים מיום ההחלטה.

(ג) דיון בבקשה לביטול צו לפתיחת הליכים יתקיים בהקדם האפשרי; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו או תוצאותיו במעמד צד אחד, יקיים דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-14 ימים מיום ההחלטה.

(ד) שוכנע בית המשפט כי בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים הוגשה בחוסר תום לב, רשאי הוא לחייב את מגיש הבקשה בכפל הוצאות משפט, או בהוצאות לטובת אוצר המדינה, או לטובת שניהם, במסגרת פסיקת ההוצאות.

(ה) השר, באישור ועדת החוקה, רשאי לקבוע הוראות לעניין הגשת בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים, ובכלל זה לעניין הפרטים שייכללו בה ואופן המצאתה.

הערות:

- מוצע כי אדם הרואה את עצמו נפגע ממתן צו חדלות פירעון יהיה רשאי להגיש בקשה לביטולה – ברי כי הכוונה היא לרוב לנושה. מכיוון שבמצב זה, ההליך מקבל אופי של סכסוך ועשוי לדרוש הכרעה עובדתית או משפטית, מוצע להעביר אותו לבית המשפט, ולא להותירו בידי הממונה. בדברי ההסבר מובהר כי הבחינה אינה נחשבת לבחינה "ערעורית" אלא לבחינה מחדש (de novo). יצויין כי אם נושה אינו מגיש את הבקשה במהלך תקופת 45 הימים, הוא יכול עדיין לעשות שימוש בסעיף 286 המוצע המאפשר בכל עת לביהמ"ש לבטל צו לפתיחת הליכים אם מצא שהחייב אינו חדל פירעון.
- מוצע כי עם הגשת הבקשה לביטול, יבחן בית המשפט אם יש להתלות את הצו במעמד צד אחד, וכי דיון בעניין יתקיים בהקדם, ואם הוחלט על התליה של הצו במעמד צד אחד, לא יאוחר מ-14 ימים מיום ההחלטה.
- עוד מוצע לקבוע כי בית המשפט רשאי לחייב מגיש בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים שהוגשה שלא בתום לב – בכפל הוצאות משפט, במסגרת פסיקת ההוצאות.

- עוד מוצע לקבוע כי השר יהיה רשאי לקבוע הוראות לעניין הגשת הבקשה, ובכלל זה הפרטים שיש לכלול בה ואופן המצאתה.

לדיון: האם אין מקום להתאים את ההוראה בדבר הגשה בחוסר תום לב לנוסח שסוכם בוועדה בנוגע לתאגידים?

סעיף 109 המוצע: בקשת נושה לבית המשפט

פרק ג': צו לפתיחת הליכים לבקשת נושה או היועץ המשפטי לממשלה

בקשת נושה לבית 109. (א) נושה רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לצו לפתיחת הליכים (בחלק זה – המשפט בקשת נושה), אם היחיד נמצא בחדלות פירעון; הוכחת חדלות הפירעון של התאגיד היחיד יכול שתיעשה באמצעות החזקות שבסעיף 110.

(ב) נושה בחוב שטרם הגיע מועד פירעונו אינו רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים, אלא אם כן מתקיים אחד מאלה: קיים חשש ממשי כי היחיד פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו.

(1) קיים חשש ממשי כי החייב פועל במטרה להונות את נושיו.

(2) קיים חשש ממשי כי החייב פועל לגרועת נכס מקופת הנשייה במטרה להבריח נכס מנושיו.

(3) מועד פירעון החוב שלטענת הנושה לא יוכל החייב לפרוע חל בתוך 90 ימים ממועד הגשת הבקשה.

הערות:

פרק ג' לחלק ג' להצעת החוק עוסק בבקשת נושה או היועץ המשפטי לממשלה לצו לפתיחת הליכים נגד חייב. בקשת היועץ המשפטי מטרתה להתמודד עם מצבים בהם אין לגורם פרטי תמריץ מספיק להגשת הבקשה אך יש אינטרס ציבורי בה. בקשה זו היא במהותה בקשה לפגיעה באוטונומיה הכלכלית של היחיד, ועל כן ראוי לראות ביחיד צד המתנגד לה ולהכריע בה בבית המשפט.

התנאים להגשת בקשה מקבילים לאלה שהוצעו בסעיף 9 להצעת החוק ביחס לתאגידים, ואשר הוועדה טרם השלימה את הדיון בעניינם. בהתאם לכך, מוצע שלא לדון בסעיף 109 המוצע בשלב זה, אלא להמתין עד לסיום הדיון בעניין סעיף 9.

סעיף 110 המוצע: חזקת חדלות פירעון בבקשת נושה

חזקת חדלות פירעון 110. (א) בבקשת נושה, חזקה היא כי היחיד נמצא בחדלות פירעון בהתקיים אחד בבקשת נושה מאלה:

(1) הנושה מסר ליחיד דרישה לתשלום חוב שסכומו עולה על 25,000 שקלים חדשים, כשהוא ערוך לפי טופס שקבע השר, ובה ציין כי אם לא ישולם החוב במועד הנקוב בדרישה, בכוונתו להגיש בקשה לפתיחת הליכים והחוב לא שולם בתוך 30-45 ימים ממועד מסירת הדרישה, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

(א) אין מחלוקת בתום לב על החוב ואין ליחיד זכות קיזוז או עילה אחרת שיש בה כדי להצדיק את אי-תשלום החוב;

(ב) הנושה הגיש את הבקשה לצו לפתיחת הליכים בתוך שלושה חודשים מהמועד שמסר ליחיד את דרישת התשלום;

(2) הומצאה-הנושה המציא ליחיד אזהרה לפי סעיף 7 לחוק ההוצאה לפועל או דרישת תשלום לפי סעיף 4 לפקודת המסים (גבייה), לתשלום חוב שסכומו עולה על 25,000 שקלים חדשים, והחוב לא שולם בתוך התקופה שנקבעה באזהרה או בדרישה;

(3) בית המשפט נתן פסק דין המורה ליחיד לשלם לנושה מגיש הבקשה, סכום העולה על 25,000 שקלים חדשים ופסק הדין לא קיים, כולו או חלקו, בתוך 30 ימים ממועד המצאתו לחייב, או במועד שנקבע בפסק הדין, לפי המאוחר, ובלבד שאם פסק הדין קויים בחלקו – הסכום שנתר לתשלום עולה על 25,000 שקלים חדשים.

(ב) בבקשת נושה המתבססת על חזקת חדלות פירעון יפרט הנושה אם נקט בהליכי גבייה ובאילו הליכים, ומדוע אין די בהליכי הגבייה אחרים לפי דין כדי להביא לגביית החוב.

(ג) חזקת חדלות הפירעון ניתנת לסתירה בידי היחיד אם הוכיח כי אי-תשלום החוב אינו נובע מחדלות פירעון של היחיד.

(ד) לשם עמידה בסכום הנדרש לצורך התקיימות אחת החזקות בסעיף קטן (א), ניתן לצרף מספר חובות של אותו נושה או של מספר נושים, וכן יראו בהתקיימות של מספר חזקות בסכום כולל העולה על 25,000 שקלים חדשים כאילו התמלאה אחת החזקות.

הערות:

- מכיוון שבמקרים רבים קיימים פערי מידע גדולים בין הנושים ובין החייב, ולנושה יש קושי להשיג מידע מלא אודות מצבו של החייב, מוצע לקבוע חזקות חדלות פירעון, אשר די בעמידה בהן כדי לאפשר לנושה לפתוח בהליכי חדלות פירעון. **יודגש כי מדובר בחזקות בלבד הניתנות לסתירה.**
- חזקות חדלות הפירעון דומות בעיקרן לאלה שמוצע לקבוע ביחס לתאגידיים (סעיף 10 להצעת החוק), למעט השמטת החזקה שעניינה מינוי כונס נכסים למרבית נכסיו של החייב, וזאת, על-פי דברי ההסבר, משום

שכינוס נכסים של יחידים מתבצע גם בנסיבות שאינן נובעות מחדלות פירעון. **בהתאם לכך, השינויים המוצעים בנוסח הסעיף זהים לאלה שסוכמו בכל הנוגע לסעיף 10 להצעת החוק.**

• **החזקה הראשונה המוצעת** – מבוססת על התקיימות שורת תנאים: (1) הנושה מסר לחייב דרישה לתשלום חוב; (2) סכומו של החוב עולה על 25,000 ₪; (3) החייב לא שילם את אותו החוב בתוך 30 ימים; (4) אין "מחלוקת בתום לב" על החוב ואין לתאגיד זכות קיזוז או עילה אחרת שלא לשלם; (5) הבקשה הוגשה לבית המשפט בתוך שלושה חודשים ממועד מסירת דרישת התשלום. בדיון בוועדה על סעיף 10 המוצע, סוכם להוסיף דרישה כי דרישת התשלום תתייחס לכוונה להגיש בקשה לפתיחה בהליכים. **דרישה זו חלה ביתר שאת כאשר מדובר ביחידים אשר יתכן והיכרותם עם הליכים אלה מועטה יחסית.**

לדיון:

1. האם להעניק ליחיד זמן ארוך יותר למילוי הדרישה?

2. האם לקבוע בחקיקת משנה נוסח סטנדרטי של מכתב דרישה אשר יכיל יותר מידע ויכול לסייע ליחיד להבין את משמעותה של הדרישה?

• **החזקה השנייה המוצעת** – פתיחה בהליכי גבייה נגד החייב בגין חובות העולים על 25,000 ₪. החזקה דומה לחזקה הראשונה, משגם היא עוסקת למעשה במצב שבו החייב אינו משלם חוב למרות שאינו שנוי במחלוקת. מובן כי גם בכך יש משום אינדיקציה לכך שהחייב אינו יכול לשלם את חובותיו.

• **החזקה השלישית המוצעת** – פתיחה בהליכי גבייה נגד החייב בגין פסק דין המורה לתאגיד לשלם לנושה, ופסק הדין לא קיים. הסכום שנוטר לתשלום בגין פסק הדין עולה על 25,000 ₪. ברור כי נוכח קיומו של פסק דין, אין צורך בשליחת מכתב דרישה או בהתייחסות למחלוקת ביחס לחוב. מוצע לערוך בסעיף את ההתאמות שנעשו בסעיף 10 להצעת החוק, לעניין המצאת פסק הדין.

סעיף 111-113 המוצעים: הליך הגשת בקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון

111.	לבקשת הנושה יצרף הנושה תצהיר המאמת את העובדות שעליהן נסמכת בקשתו; השר רשאי לקבוע מסמכים נוספים שעל הנושה לצרף לבקשתו לצורך הוכחת מילוי התנאים להגשתה.	צירוף מסמכים לבקשת צו לפתיחת הליכים
112.	נושה המגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים ימציא העתק ממנה ליחיד ולממונה מיד עם הגשתה.	משלוח העתק מהבקשה
113.	(א) אדם העלול להיפגע ממתן צו לפתיחת הליכים רשאי להגיש לבית המשפט התנגדות לבקשה.	הגשת התנגדות לבקשה
(ב)	השר, באישור ועדת החוקה, יקבע הוראות לעניין הגשת התנגדות, ובכלל זה לעניין הפרטים שייכללו בה, מועד הגשתה ואופן המצאתה.	

הערות:

סעיפים מוצעים אלה כוללים את ההוראות העיקריות בתחום סדרי הדין של בקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון, והם מקבילים להוראות בעניין תאגידיים -

(1) הבקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון תאומת בתצהיר, והשר רשאי לקבוע בתקנות מסמכים נוספים שיש לצרף לבקשה;

2) נושה שמגיש את הבקשה ימציא העתק ממנה לממונה ולחייב מיד עם הגשתה.
3) מי שעלול להיפגע ממתן צו חדלות פירעון רשאי להגיש התנגדות לבקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון. השר יקבע בתקנות הוראות לעניין הגשת התנגדות, לרבות הפרטים שיכללו בהתנגדות, מועד הגשתה ואופן המצאתה. בשל הפגיעה של הליכי חדלות הפירעון בגורמים שונים, מוצעת גישה ליבראלית לצירוף צדדים נוספים להליך ולכן מוצע שלא להגביל הצטרפות להליך, ולקבוע באופן רחב שכל "אדם העלול להיפגע ממתן צו לפתיחת הליכים" רשאי להגיש התנגדות לבית המשפט.

סעיף 114 המוצע: חיוב בשל הגשת בקשה בחוסר תום לב

חיוב בשל הגשת בקשה בחוסר תום לב	114. שוכנע בית המשפט כי בקשה-בקשת הנושה לצו לפתיחת הליכים הוגשה בחוסר תום לב, רשאי הוא לחייב את מגיש הבקשה בכפל הוצאות משפט, או בהוצאות לטובת המדינה, או לטובת שניהם , במסגרת פסיקת ההוצאות.
---------------------------------	--

הערות:

- אם בית המשפט משתכנע כי בקשת הנושה הוגשה בחוסר תום לב, הוא רשאי לחייב את מגיש הבקשה בכפל הוצאות משפט, במסגרת פסיקת ההוצאות (וזאת בהמשך לסמכות בסעיף 108 המוצע לחייב בהוצאות נושה שביקש לבטל צו לפתיחת הליכים ביוזמת החייב בחוסר תום לב).
- **אנו מציעים לערוך התאמות בסעיף הזהות לשינויים שנעשו בחלק התאגידים**. כמו כן, מוצע לחדד כי מכיוון שהסעיף מצוי בפרק שעניינו **בקשת נושה**, אזי הוא גם הגורם שאליו מתייחסת ההוראה המאפשרת חיוב בהוצאות בגין חוסר תום לב.

סעיף 115 המוצע: דיון בבקשת נושה לצו לפתיחת הליכים

115. (א) דיון בבקשת נושה ובהתנגדויות שהוגשו לה יתקיים בהקדם האפשרי. לצו לפתיחת הליכים
- (ב) בית המשפט רשאי, מיוזמתו או לבקשת הנושה או הממונה, להזמין את היחיד להעיד ולדרוש שיציג מסמכים לפני בית המשפט.
- (ג) בית המשפט ייתן את החלטתו בבקשה בהקדם האפשרי לאחר הדיון בבקשה ובהתנגדויות לה.

הערות:

- מוצע כי דיון בבקשת הנושה יקיים בהקדם האפשרי. ובית המשפט רשאי, להזמין את היחיד להעיד ולדרוש הצגת מסמכים. את החלטתו ייתן ביהמ"ש בהקדם האפשרי לאחר הדיון בבקשה.

פרק ד': סעדים זמניים עד למתן צו לפתיחת הליכים

הגבלות וסעדים זמניים אלה נועדו להגן על החייב והנושים בתקופת הביניים הרגישה שבין הגשת בקשה לצו לפתיחת הליכי חדלות פירעון ובין ההכרעה בבקשה ומתן צו לפתיחה בהליכי חדלות פירעון והקפאת הליכים. בתקופה זו חשוב שהחייב לא ינקוט בצעדים חריגים שיביאו להקטנה בנכסיו או להעדפת נושים, ומצד שני חשוב להבטיח שהנושים לא ינקטו בפעולות חד-צדדיות כדי לשפר את מצבם ביחס לשאר הנושים. כמו כן, יש להבטיח שהחייב יוכל להמשיך ולתפקד גם בתקופה זו.

סעיף 119 המוצע: סעד זמני במסגרת בקשת נושה

סעד זמני במסגרת 119. (א) הוגשה בקשת נושה למתן צו לפתיחת הליכים רשאי בית המשפט, לבקשת בקשת נושה או היחיד, לתת צו זמני המורה על אחד או יותר מאלה, אם שוכנע כי קיימות ראיות לכאורה לכך שמתקיימים התנאים למתן צו לפתיחת הליכים כאמור בסעיף 116:

(1) איסור לבצע עסקאות מסוימות. סוג מסוים של עסקאות או התניית ביצוען של עסקאות אלה באישור מאת בית המשפט;

[התאמה לנוסח הסעיף]

המקביל לגבי

[תאגידים]

(2) איסור לפרוע את חובות העבר של היחיד והקפאת הליכים נגד היחיד; ניתן סעד זמני כאמור –

(א) ימנה נאמן זמני לשם שמירה על נכסי היחיד; על מינוי נאמן כאמור יחולו הוראות סעיף 125; בית המשפט יקבע את תפקידו וסמכויותיו של הנאמן הזמני;

(ב) יראו את מועד מתן הסעד הזמני, לעניין הליכי חדלות הפירעון של היחיד, כמועד מתן הצו לפתיחת הליכים;

(ג) יחולו על היחיד ההגבלות המנויות בסימן א' לפרק ז'; בית המשפט רשאי להורות כי הגבלה אחת או יותר לא תחול אם מצא כי ההגבלה אינה נחוצה לצורך הגנה על הנושים או כדי למנוע מהיחיד להגדיל את חובותיו.

(ב) על סעד זמני יחולו הוראות סעיפים 20(ב) עד (ד), ו-21, בשינויים המחויבים.

[סעיף 20: בחינת הנזק שייגרם למבקש ולשאר בעלי העניין; אם הבקשה הוגשה בתום לב; אין פגיעה בסמכות ביהמ"ש לתת סעד זמני לפי תקנות סדר הדין האזרחי; סעד זמני יינתן ל-30 ימים; סעיף 21: מתן סעד זמני במעמד צד אחד]

הערות:

- על-פי המוצע, רק כאשר מוגשת בקשה של נושה לצו חדלות פירעון של היחיד, יכולים הנושה או החייב לבקש סעד זמני לשם שמירה על נכסיו של החייב. על-פי דברי ההסבר, בבקשת החייב אין צורך בסעדים זמניים שכן מדובר בהליך מינהלי שבין היחיד לממונה. לעומת זאת, בבקשת נושה נידונה בבית המשפט בהליך אדוורסרי, בו היחיד עומד בצידו השני ולכן יש לקבוע סעדים זמניים שיחולו עד להכרעה בבקשה.
- הסעדים הזמניים המוצעים דומים במהותם לסעדים הזמניים בפרק התאגידים (סעיף 20 להצעת החוק), במספר שינויים: **ראשית**, במקרה של יחידים ניתן למנות נאמן זמני לשם שמירה על נכסיו התאגידי רק לצד מתן צו האוסר על פירעון חובות העבר ומקפוא הליכים. בעוד שבתאגידים ניתן למנות נאמן זמני, גם אם לא ניתן צו להקפאת הליכים ואיסור פירעון חובות, לשם המשך פעילותו העסקית של התאגיד (סעיף 20(א)(2) המוצע). **שנית**, במסגרת הצו הזמני ניתן להטיל על היחיד מגבלות שאינן קיימות לגבי תאגידים (מגבלה על החזקת דרכון ויציאה מהארץ, הפיכתו ללקוח מוגבל בבנק, ומניעת שימוש בכרטיסי אשראי).

לדין:

1. מדוע לא ניתנת אפשרות לבקש סעד זמני גם כאשר הבקשה מוגשת על-ידי החייב עצמו? האם לא יתכן מצב שבו חייב שפתח בהליכים יבקש סעד זמני כדי לקבל הגנה מלחצי נושים?
2. מדוע לא לאפשר מינוי נאמן זמני לחייב/לעסקו של החייב לשם המשך ניהולו עסקו, גם בהיעדר הקפאת הליכים ואיסור על פירעון חובות כמו שנעשה לגבי תאגיד?

סעיף 120 המוצע: עיכוב זמני של הליך שיפוטי תלוי ועומד

- עיכוב זמני של הליך 120. (א) הוגשה בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי יחיד והיה תלוי ועומד באותה השעה שיפוטי תלוי ועומד הליך נגד היחיד בבית משפט **או בבית-הדין לעבודה**, רשאים היחיד או נושה, לבקש מבית המשפט **או מבית-הדין לעבודה** שבו מתנהל ההליך, לעכבו עד להחלטה בבקשה. **בסעיף זה, "בית משפט" כהגדרתו בסעיף 1 לחוק-יסוד: השפיטה.**
- (ב) בהחלטתו על עיכוב הליך לפי סעיף זה, ישקול בית המשפט או בית הדין לעבודה, בין השאר **את השיקולים המנויים בסעיף 20(ב).**
- (1) את הנזק שייגרם למבקש ולשאר בעלי העניין, אם לא יינתן הסעד הזמני לעומת הנזק שייגרם למשיב ולבעלי העניין בהליך אם הסעד הזמני יינתן;**
- (2) אם הבקשה הוגשה בתום לב ואם מתן הסעד צודק וראוי בנסיבות העניין, ואינו פוגע במידה העולה על הנדרש.**
- (ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על הליכים פליליים ועל **הליכים מינהליים.**

הערות:

- על-פי המוצע, לאחר הגשת בקשה לצו לפתיחה בהליכים, רשאים הנושה או החייב לפנות לבית משפט שבו תלוי ועומד הליך נגד החייב, בבקשה לעכב את ההליכים. מכיוון שההליכים במקרה של יחידים מתנהלים בערכאה נמוכה יותר מאשר תאגידים (בימ"ש שלום ולא מחוזי), ההכרעה בעניין העיכוב תמיד תיעשה בביהמ"ש שבו מתנהל ההליך (בשונה מההוראה המוצעת לעניין תאגידים).
- מוצע לערוך שינויים בנוסח הסעיף כך שיתאם לנוסח שסוכם ביחס לתאגידים.**

- בסעיף קטן (ב) מוצע להבהיר כי השיקולים שבית המשפט ישקלו בהחלטה על עיכוב הם אותם שיקולים המנויים בסעיף 20(ב) המוצע, שעניינם במתן סעד זמני. **לדין: האם לא ראוי להביא את השיקולים בסעיף עצמו, על להקל על קריאת החוק ולהפוך אותו לנגיש יותר?**
- סעיף קטן (ג) המוצע עוסק בעיכוב הליכים פליליים או מינהליים. **אנו סבורים שיש להכפיף את ההכרעה בסעיף לזו שתיפול בעניין עיכוב הליכים מינהליים בהקשר של תאגידים.**

פרק ה': תוצאות צו לפתיחת הליכים

סעיף 121 המוצע: תוצאות צו לפתיחת הליכים

תוצאות צו לפתיחת 121. עם מתן צו לפתיחת הליכים –
הליכים

- (1) נכסי קופת הנשייה יעמדו לפירעון חובות העבר של היחיד והוצאות הליכי חדלות הפירעון, בלבד ;
 - (2) לא ייפרעו חובות העבר של היחיד מנכסי קופת הנשייה אלא בהתאם להוראות חוק זה ;
 - (3) יוקפאו ההליכים נגד היחיד בהתאם להוראות פרק ה' לחלק ב', בשינויים המחויבים, ואם הוטלו הגבלות על היחיד במסגרת הליכי גבייה – ההגבלות בטלות ;
 - (4) הממונה ימנה נאמן ליישום הליכי חדלות הפירעון של היחיד, בהתאם להוראות פרק ו' ;
 - (5) תחל תקופת ביניים עד למתן צו לשיקום כלכלי לגבי היחיד, כאמור בפרק ז', שבמהלכה –
- (א) יחולו על היחיד ההגבלות המנויות בסימן א' לפרק ז' בהתאם להוראות אותו סימן ;
 - (ב) הנאמן יערוך בדיקה לעניין מצבו הכלכלי של היחיד, והנסיבות שהובילו למצבו בהתאם להוראות סימן ב' לפרק ז'.

הערות:

- בסעיף מוצע לקבוע מהן התוצאות של מתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד. התוצאות בסעיף המוצע דומות מאוד לאלה מוצע להחיל על תאגידים (סעיף 25 להצעת החוק). **שלושה** הבדלים עיקריים מול תאגידים :
ראשית, בהליכי חדלות פירעון של יחידים, בניגוד לחדלות פירעון של תאגידים, עם מתן הצו מתחילה **תקופת ביניים** שבמהלכה בודק הנאמן את מצבו הכלכלי של היחיד. על בסיס בדיקה זו מגובשת בהמשך תכנית השיקום הכלכלי.

שנית, בהליכי חדלות פירעון של יחידים הממונה ממנה את הנאמן ולא ביהמ"ש, וזאת גם כאשר ההכרעה בעניין הצו לפתיחת הליכים ניתן על-ידי ביהמ"ש.

שלישית, בהליכי חדלות פירעון של יחידים מבוטלות כל ההגבלות שהוטלו עליו במסגרת הליכי הגבייה – זאת כדי שהטיפול בהגבלות ירוכז בערכאה אחת, ומשום שחלק מן המגבלות אינן רלוונטיות עוד (למשל, המגבלה על החזקת רישיון נהיגה שנועדה להוות אמצעי לחץ על חייב לשלם, אינה רלוונטית אם הוא חדל פירעון). במקום זאת, ניתן להטיל על החייב מגבלות הקשורות בהליכי חדלות הפירעון (המפורטות בסימן א' לפרק ז' – הגבלה על קבלת דרכון, כרטיס אשראי וכיו"ב).

סעיף 122 המוצע: הממונה על ניהול הליכי חדלות הפירעון

הממונה על ניהול 122. עם מתן צו לפתיחת הליכים, בין לבקשת יחיד ובין לבקשת נושה, יהיה הממונה ממונה הליכי חדלות הפירעון על ניהול הליכי חדלות הפירעון של היחיד.

הערות:

בסעיף זה מוצע לקבוע כי הממונה על הליכי חדלות פירעון של יחידים – בין אם נפתחו לבקשת יחיד (כאשר צו חדלות הפירעון ניתן על ידי הממונה) ובין אם נפתחו לבקשת נושה (כשצו החדלות פירעון ניתן על-ידי בית המשפט) – ינהלו על ידי הממונה. **לדיון: האם מוצדק כי גם בהליכים שהחלו בביהמ"ש ושהם אדברסריים במהותם, ניהול ההליך ייעשה על-ידי הממונה? האם הוא ערוך לכך?**

סעיף 123 ו-124 המוצעים: הגבלה על נטילת אשראי בידי היחיד וציון הליכי חדלות הפירעון

123. יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים לא יתקשר **בעסקה-בעסקת אשראי** או יבצע פעולה הכרוכות בקבלת אשראי, ממועד מתן הצו עד תום הליכי חדלות הפירעון, אלא באישור הממונה. **אישור הממונה יכול שיינתן דרך כלל או לעניין מסוים.**

124. (א) הנאמן או כל אדם הפועל מטעמו יציין בכל מסמך שהוא מוציא במסגרת הפירעון תפקידו, כי היחיד נמצא בהליכי חדלות פירעון.

(ב) יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים המתקשר בעסקה או מבצע פעולה הכרוכות בקבלת אשראי יעשה כן בשם שלפיו ניתן לו הצו ויציין כי הוא חדל פירעון. **כל עוד מתקיימים לגביו הליכי חדלות פירעון.**

הערות:

• מוצע לקבוע כי חייב שניתן לגביו צו פתיחת הליכים לא יתקשר בעסקה הכרוכה בקבלת אשראי או יבצע פעולה הכרוכה בקבלת אשראי אלא באישור הממונה. עוד מוצע לקבוע כי על הנאמן ועל אדם הפועל מטעמו לציין בכל מסמך כי היחיד נמצא בהליכי חדלות פירעון. הוראה זו מקבילה לסעיף 27 להצעת החוק בקשר לתאגיד. מוצע כי הפרת הוראות אלה תהווה עבירה פלילית (סעיף 346 המוצע).

לדיון: האם אין מקום להגדיר את המונח "עסקת אשראי"? האם אין מקום לאפשר אישור מראש לסוג מסוים של עסקאות (למשל, בעל עסק קטן העובד בשוטרף+60 עם ספקיו)?

פרק ו': הנאמן – מינויו, תפקידו וסמכויותיו

סימן א': מינוי הנאמן

כיום קובעת פקודת פשיטת הרגל כי עם מתן צו הכינוס, על הכונס הרשמי לקיים חקירה מקיפה בעניינו של החייב, הכוללת קבלת מסמכים בעניינו וחקירה של החייב עצמו (סעיף 18ג לפקודה). בסופה של החקירה מגבש הכונס הרשמי חוות דעת בדבר הנסיבות שגרמו למצבו של החייב; יכולתו של החייב לפרוע את חובותיו; וההליכים שיש לנקוט נגדו. חוות הדעת מוגשת לבית המשפט הנדרש לקבוע אם להכריז בצו על החייב שהוא פושט רגל (סעיפים 18ד ו-18ה לפקודה).

כאמור בדברי ההסבר להצעת החוק, בשל מחסור בכוח אדם, בשנים האחרונות בחלק גדול מתיקי פשיטת הרגל עושה הכונס הרשמי שימוש במנהלים מיוחדים לצורך ביצוע החקירות. המנהלים הללו אינם עובדי מדינה והם ממונים מתוך מאגר שהוקם בכונס הרשמי, ונתונים לפיקוחו של הכונס הרשמי (הסמכה חלקית לכך ניתן למצוא בסעיף 23 לפקודת פשיטת הרגל).

בהצעת החוק מוצע לעגן שימוש זה בבעלי תפקידים חיצוניים מן השוק הפרטי (נאמנים) לשם הגברת יעילות הליכי חדלות הפירעון. מוצע להפקיד בידי הנאמן סמכויות רחבות, ובהן הסמכות לחקור את היחיד בדבר מצבו הכלכלי, הסמכות לדרוש מידע אודותיו, וכן הסמכות לנהל את הליכי חדלות הפירעון. מתן סמכויות אלה לגורמים פרטיים מגדיל את הסיכון לשימוש לרעה בהן, במיוחד נוכח העובדה שהחייבים חדלי הפירעון מצויים במצב פגיע, ונוכח יכולתו של הנאמן להשפיע על תוצאות ההליכים בעניינם.

עם זאת, על-פי דברי ההסבר, ניתן לצמצם את החשש לשימוש לרעה בסמכויות באמצעות הסדרת הליך מינוי הנאמנים ותנאי כשירותם; הגבלת היקף סמכויותיהם; וניהול פיקוח ובקרה עליהם מצד הממונה. בכלל זה, סמכויות הנאמנים לא יכללו הפעלה של שיקול דעת מהותי, והסמכות להמליץ לבית המשפט על תכנית השיקום תישאר **בידי הממונה**. תפקידו של הנאמן יתמקד באיסוף החומר העובדתי ובהכנת דוח על מצבו הכלכלי של החייב, ואולם מידע רגיש במיוחד לגבי החייב לא יימסר לנאמן אלא לממונה.

לדין: למרות ההבנה כי קיים צורך לעשות שימוש בבעלי תפקידים חיצוניים לשם ניהול הליכי חדלות הפירעון של יחידים, יש לבחון לגבי כל סמכות המוענקת לנאמנים, האם האיזונים שנכללים בהצעת החוק מספקים לשם הגנה על חייבים. בכלל זה, יש לשקול לאפשר לחייב שלא להיות מטופל באמצעות בעל תפקיד חיצוני במצבים מסוימים, גם אם יש לכך מחיר של פגיעה ביעילות ההליכים בעניינו.

סעיף 125 המוצע: מינוי נאמן

- מינוי נאמן 125. (א) הממונה ימנה נאמן ליישום הליכי חדלות הפירעון עם מתן הצו לפתיחת הליכים.
- (ב) הנאמן ימונה מתוך רשימת הנאמנים שגובשה לפי סעיף 126, על פי אמות מידה שוויוניות שיגבש הממונה ויפרסם באתר האינטרנט שלו.

(ג) הממונה לא ימנה לנאמן מי שעלול להימצא במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כנאמן לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו או של קרובו או של אדם אחר שיש לו עמו קשרים אישיים או כלכליים, ובכלל זה ניגוד עניינים הנובע מהתחייבות שנתן הנאמן לבעל עניין או לבא כוח אדם אחר שהוא בא כוח של בעל עניין בהליכי חדלות הפירעון.

(ד) הממונה רשאי למנות כמה נאמנים אם מצא כי הדבר דרוש בשל טעמים מיוחדים שיירשמו הנוגעים למורכבות ההליך; מינה הממונה כמה נאמנים, יקבע את חלוקת הסמכויות ביניהם.

(ו) הממונה יפרסם, באתר האינטרנט שלו, מיהו הנאמן אותו בחר.

הערות:

- בסעיף מוצע לקבוע הוראה הדומה בחלק ממאפייניה לסעיף 33 המוצע (שעוסק במינוי נאמן בהליכי חדלות פירעון של תאגיד). ההבדל העיקרי בין שני ההסדרים נובע ממעמדו המיוחד של הממונה בהליכי חדלות פירעון של יחידים. בעוד שאצל תאגידים יש הליך **דו-שלבי** – הממונה ממליץ על מספר נאמנים לבית המשפט; הנושים והתאגיד יכולים להמליץ על מועמדים נוספים; ובסופו של דבר – **בית המשפט מכריע**, כאשר מדובר בחדלות פירעון של **יחידים** – הממונה מחליט בעצמו על הנאמן מתוך הרשימה, על בסיס אמות מידה שוויוניות שיפרסם הממונה באתר האינטרנט שלו.
- עוד מוצע לקבוע הוראות המגבילות את האפשרות למנות נאמן העלול להימצא בניגוד עניינים, וכן להבהיר כי ניגוד עניינים יכול להיות גם קשר בין הנאמן הפוטנציאלי לבין אדם שהוא בעל כוח של יחיד בהליכי חדלות פירעון. **בנוסח המוצע נעשו התאמות לשינויים שנעשו ביחס למינוי נאמנים בתאגידים.**
- עוד מוצע לאפשר לממונה למנות מספר נאמנים, כאשר יש טעמים מיוחדים לכך הנובעים ממורכבות ההליך.
- בניגוד להליכי חדלות פירעון של תאגיד לא ניתן למנות את החייב עצמו לנאמן.

לדין: האם אין מקום לחייב את הממונה לפרסם באתר האינטרנט שלו את הנאמנים אותם מינה, כמו שנעשה ביחס לתאגידים, כדי להגביר את הפיקוח על הממונה?

סעיף 126 המוצע: רשימת הנאמנים

- רשימת הנאמנים 126. (א) רשימת הנאמנים תגובש בידי ועדה שימנה השר שחבריה הם:
- (1) שופט בדימוס של בית משפט מחוזי, והוא יהיה היושב ראש;
 - (2) **שני נציגים** של הממונה;
 - (3) נציג מנהל רשות האכיפה והגביה;
 - (4) נציג לשכת עורכי הדין;
 - (5) נציג מנהל הסיוע המשפטי.

(ב) כשיר להיכלל ברשימת הנאמנים מי שהוא חבר לשכת עורכי הדין והוא בעל ניסיון של חמש שנות עבודה במקצועו, או אדם בעל מיומנות מיוחדת או ניסיון מוכח בניהול הליכי חדלות פירעון, ובלבד שלא ייכלל ברשימה מי שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי, לדעת הממונה, לכהן כנאמן.

(ג) השר ייקבע, בהמלצת הממונה, ובאישור ועדת החוקה, רשאי לקבוע הוראות לעניין גיבוש רשימת הנאמנים לפי סעיף זה ובכלל זה בעניינים אלה:

- (1) תנאי כשירות נוספים הדרושים לצורך הכללה ברשימה או סייגים להכללה כאמור, ובכלל זה לדרוש הכשרה מקצועית או עמידה בבחינה מקצועית, ורשאי השר לקבוע תנאי כשירות שונים לסוגים שונים של הליכי חדלות פירעון בהתאם להיקפם ומורכבותם;
- (2) סדרי עבודתה של הוועדה, ובכלל זה הוראות לעניין פרסום הרשימה ושינוייה לרבות גריעה ממנה.

הערות:

- סעיף קטן (א) – מוצע לקבוע כי רשימת הנאמנים תיקבע על ידי ועדה הכוללת שופט בדימוס של ביהמ"ש המחוזי, שני נציגים של הממונה, נציג מנהל רשות האכיפה והגביה ונציג לשכת עורכי הדין. בניגוד לוועדה המוצעת בכל הנוגע לנאמנים בחדלות פירעון של תאגידים, נציג לשכת רואי החשבון לא נכלל ברשימה, מאחר שרואי החשבון אינם יכולים להיבחר לנאמנים. מנגד, יש בוועדה גם נציג מנהל רשות האכיפה והגביה, זאת בשל מעמדה של הרשות בטיפול בהליכי חדלות פירעון של יחידים בעלי חוב כספי של עד 150,000 ש"ח (לפי פרק י"ב לחלק ג' להצעת החוק).
 - **לדין:** האם נוכח הוספת נציג נוסף של מנהל רשות האכיפה והגביה, האם לא ניתן להסתפק בנציג אחד של הממונה, ולהוסיף נציג של הסיוע המשפטי למשל, כדי ליצור הרכב מאוזן יותר של הוועדה?
 - סעיף קטן (ב) – מוצע לקבוע כי כשיר להיכלל ברשימה מי שהוא חבר לשכת עורכי הדין ולא הורשע בעבירה כמפורט בסעיף קטן (ב) המוצע. בניגוד לתאגידים, לא ניתנת אפשרות לרואי חשבון לשמש כנאמנים. אנו מבינים כי זה נובע מהפרקטיקה שבה רואי חשבון אינם מעורבים בניהול הליכי חדלות פירעון של יחידים.
 - בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע כי השר, בהמלצת הממונה, יהיה רשאי לקבוע הוראות נוספות לעניין גיבוש רשימת הנאמנים ובכלל זה בדבר תנאי כשירות נוספים, כגון הכשרה מקצועית או עמידה בבחינה מקצועית; לקבוע תנאי כשירות שונים לסוגים שונים של הליכי חדלות פירעון בהתאם להיקפם ומורכבותם; וכן לקבוע את סדרי עבודתה של הוועדה.
- הוראה דומה קיימת לגבי תאגידים, ואנו מציעים לערוך גם את השינויים שסוכמו ביחס לתאגידים – לחייב את השר לקבוע הוראות בעניין זה, באישור ועדת החוקה.
- לדין:** במסגרת דיוניה ביקשה הוועדה ממשרד המשפטים להציע תיקון לסעיף 37 המוצע, כך שייתן ביטוי לייצוג הולם מגדרי. האם ראוי להחיל הסדר של ייצוג הולם גם על רשימה זו?

סעיף 127 המוצע: ערובה

ערובה | 127. הנאמן יפקיד ערובה או יתקשר בחוזה לביטוח להבטחת אחריותו למילוי תפקידו, להנחת דעתו כפי שיורה של הממונה.

הערות:

בסעיף מוצע לקבוע כי הנאמן יפקיד ערובה להבטחת אחריותו למילוי תפקידו. סעיף זה מקביל לסעיף 38 להצעה העוסק בתאגידיים ואנו מציעים, כמו בתאגידיים, להוסיף את האפשרות להתקשר בחוזה ביטוח כתחליף להפקדת ערובה.

סעיף 128 המוצע: שכר הנאמן

שכר הנאמן | 128. (א) השר, באישור ועדת החוקה, רשאי לקבוע הוראות לעניין שכרו של הנאמן והוצאותיו, ובכלל זה ההליך לקביעתם.

(ב) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת החוקה, רשאי לקבוע כי חלק משכרו של הנאמן ישולם מאוצר המדינה.

הערות:

- מוצע לקבוע כי השר רשאי לקבוע הוראות לעניין שכרו והוצאותיו של הנאמן. בהתאם להחלטת הוועדה ביחס לקביעת שכר של נאמנים של תאגיד, מוצע לחייב את השר לקבל את אישור ועדת החוקה להוראות לעניין השכר. [הוראות לעניין תשלום שכר והוצאות בעלי תפקידים מצויות כיום בסעיפים 152-157 לפקודת פשיטת הרגל]
- עוד מוצע לקבוע כי השר יהיה רשאי לקבוע שחלק משכרו של הנאמן ישולם מאוצר המדינה, וזאת נוכח האינטרס הציבורי בניהול הליכי חדלות פירעון ומתן הפטר לחייבים.

סימן ב': תפקיד הנאמן וסמכויותיו

סעיף 129 המוצע: כפיפות הנאמן

כפיפות הנאמן | 129. (א) הנאמן יפעל מטעם הממונה ויהיה כפוף להוראותיו ולהנחיותיו.
(ב) הנאמן רשאי לפנות לממונה בבקשה למתן הוראות בכל הנוגע למילוי תפקידו או להפעלת סמכויותיו לפי חוק זה, בעניינים שהסמכות להחליט לגביהם נתונה לפי חוק זה לממונה, ורשאי הוא לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות כאמור, בעניינים שהסמכות להחליט לגביהם נתונה לפי חוק זה לבית המשפט; פנה הנאמן לבית המשפט בבקשה למתן הוראות, ישלח לממונה העתק מהבקשה.

(ג) נגעה הבקשה לפי סעיף קטן (ב) לזכויותיו של מי שאינו החייב או הנאמן (בסעיף זה – צד שלישי), ואין מדובר בתביעת חוב המוגשת לפי פרק א' לחלק ד', יידון העניין במסגרת בקשה למתן הוראות, אם מצא בית המשפט כי התקיימו כל אלו:

(1) בירור העניין במסגרת בקשה למתן הוראות נדרש לשם ביצוע יעיל של תפקיד הנאמן;

(2) העניין אינו מחייב בירור עובדתי מורכב;

(3) אין בבירור העניין במסגרת בקשה למתן הוראות כדי לגרום לפגיעה מהותית בזכות דיונית של בעל דין.

(ד) בבקשה למתן הוראות לא יכריע בית המשפט בעניין פלילי או מינהלי.

הערות:

- מוצע לקבוע כי הנאמן יפעל מטעם הממונה ויהיה כפוף להוראותיו, בהתאם לכך הנאמן יהיה רשאי לפנות לממונה בבקשה למתן הוראות בכל עניין הנוגע למילוי תפקידו ולהפעלת סמכותו, או בעניין שלממונה יש סמכות להחליט בו. ואולם, בעניינים שהכרעתם מסורה לבית המשפט – מוצע לקבוע כי הנאמן יהיה רשאי לפנות ישירות לבית המשפט – לרבות שאלות שעניינן סכסוך בין הצדדים.

לדין:

1. מהי החלוקה בין עניינים שבהם הנאמן פונה לממונה ובין עניינים שבהם הוא פונה לבית המשפט? האם אין מקום להבהיר במפורש בסעיף באילו מקרים הנאמן צריך לפנות לממונה ובאילו מקרים עליו לפנות לביהמ"ש?
2. האם אין מקום להתאים את הנוסח למה שסוכם בוועדה בכל הנוגע לבקשה למתן הוראות בהליכי חדלות פירעון של תאגידים?

סעיף 130 המוצע: תפקיד הנאמן

תפקיד הנאמן 130. (א) תפקיד הנאמן לגבש את התשתית העובדתית הנדרשת למתן צו לשיקום כלכלי ליחיד, לנהל את נכסי קופת הנשייה ולפעול ליישומו של הצו לשיקום כלכלי, תוך שמירה על כבודו של היחיד והגנה על עניינם של הנושים.

(ב) במסגרת תפקידו, הנאמן –

(1) יבדוק את מצבו הכלכלי של היחיד ואת הנסיבות שהובילו למצבו ויגיש על כך דוח לממונה, בהתאם להוראות סימן ב' לפרק ז';

(2) יכריע בתביעות החוב לפי פרק א' לחלק ד';

(3) יפעל לכינוס נכסי קופת הנשייה וניהולם לפי פרק ג' לחלק ד';

(4) יפקח על עמידתו של היחיד בתנאי הצו לשיקום הכלכלי ובכלל זה בחובת התשלומים, כאמור בסעיף 168;

- (5) יפעל למימוש נכסי קופת הנשייה לפי פרק ד' לחלק ד', בכפוף להוראות סעיף 160 ובהתאם להוראות הצו לשיקום כלכלי;
- (6) יפעל לחלוקת נכסי קופת הנשייה בין הנושים לפי פרק ה' לחלק ד', ובכפוף להוראות סעיף 160.

הערות:

- הסעיף המוצע עוסק במכלול תפקידי הנאמן לאורך שני שלבי הליכי חדלות הפירעון – תקופת הביניים שבו מגובשת התשתית העובדתית הנדרשת לשם **גיבוש** תכנית שיקום כלכלי; והתקופה שלאחר הצו לשיקום כלכלי שבה נדרש הנאמן לפעול ל**יישום** של הצו לשיקום כלכלי.
- בסעיף המוצע מפורטים תפקידי של הנאמן: בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד והנסיבות שהובילו לחדלות הפירעון כדי לגבש את התשתית העובדתית הנדרשת; הכרעה בתביעות החוב; כינוס נכסי קופת הנשייה; פיקוח על עמידת היחיד בתנאי הצו לשיקום הכלכלי; מימוש נכסי קופת הנשייה וחלוקת נכסי קופת הנשייה בין הנושים (על-פי סעיף 160 להצעה, הנאמן לא יפעל למימוש נכס מקופת הנשייה בתקופת הביניים אלא באישור מן הממונה).
- מוצע בסעיף לקבוע במפורש כי בביצוע תפקידו יפעל הנאמן "תוך שמירה על כבודו של היחיד והגנה על עניינם של הנושים".

לדין: באיזו מידה יש פיקוח שוטף על הנאמן במילוי תפקידו, בפרט בכל הנוגע להכרעה בתביעות חוב – תפקיד מעין-שיפוטי המופקד בידי הנאמן? האם די באפשרות הגשת ערעור? האם ניתן להנחות את הנאמנים מראש בעניין זה?